

In memoriam - BORIS ROZMAN

V nedeljo, 9. januarja 1994 je kruto dejstvo smrti pretrgalo življenjsko pot Borisa Rozmana, arhivista Zgodovinskega arhiva Ljubljana.

Rodil se je 20. julija 1955 v Novem mestu. Leta 1967 se je družina preselila v Ljubljano, kjer je Boris končal osemletko. Po opravljeni osnovni šoli se je vpisal na VI. gimnazijo v Mostah. Po končani gimnaziji in opravljeni maturi leta 1974 se je vpisal na Filozofsko fakulteto Univerze v Ljubljani na študij zgodovine in umetnostne zgodovine. Že med študijem se je v šolskem letu 1978/79 kot predmetni učitelj zgodovine zaposlil na Osnovni šoli Vide Pregarc v Ljubljani. Zgodovino je poučeval tudi po 16. februarju 1979, ko je na pedagoško-znanstvenih enotah za zgodovino in umetnostno zgodovino uspešno opravil zadnje diplomske izpite iz zgodovine in umetnostne zgodovine. K predmetnemu poučevanju zgodovine se je na isto osnovno šolo vrnil tudi po odsluženju vojaškega roka, zato je v drugi polovici februarja 1982 opravil strokovni izpit za učitelja predmetnega pouka na osnovnih šolah.

Na delovno mesto arhivista za arhivsko gradivo s področja družbenih dejavnosti in društev se je prijavil na osnovi razpisa Zgodovinskega arhiva Ljubljana. Komisija za delovna razmerja arhiva ga je sprejela na razpisano delovno mesto, ki ga je formalno zasedel 15. marca 1982. V drugi polovici decembra 1983 je opravil tudi strokovni izpit iz arhivistike.

Boris Rozman je bil na zgodovinskem področju dejaven že pred začetkom svojega dela v Zgodovinskem arhivu Ljubljana, saj je bil sekretar zgodovinske komisije pri Mestni konferenci Zveze komunistov Slovenije Ljubljana, sodeloval pa je tudi na nekaterih kongresih slovenskih in jugoslovanskih zgodovinarjev.

Arhivska strokovna naravnost Borisa Rozmana je bila vseh nekaj tednov manj kot dvanajst let delovanja v Zgodovinskem arhivu Ljubljana usmerjena na pridobivanje kulturne in zgodovinske dediščine številnih slovenskih društev in na pogosto mučno pridobivanje gradiva posameznikov, ki so imeli bodisi arhivsko gradivo svoje družine ali domačije ali pa gradivo, ki je na karšenkoli način prišlo v zasebno last. Kolikšno zgodovinsko in kulturno bogastvo arhivskega gradiva kot primarnega zgodovinskega vira je pokojnemu Borisu uspelo pridobiti za Zgodovinski arhiv Ljubljana najbolj nazorno kaže pregled na tak način pridobljenega gradiva, ki je objavljen v Vodniku Zgodovinskega arhiva Ljubljana, Gradivo in razprave št.11, Ljubljana 1992, v poglavju "Društva" na straneh 190 do 197, v poglavju "Nakupi in darila različnega izvora" na straneh 204 do 212 in v poglavju "Zbirke" na straneh 212 do

217. Razumljivo je, da niso vse pridobitve arhivskega gradiva, ki so navedene v omenjenih poglavjih, prišle v arhiv v Borisovih letih službovanja, dejstvo pa je, da je dal temu gradivu, osebni pečat. Pridobitev arhivskega gradiva številnih slovenskih društev in posameznikov, ki so hranili pomembne dele slovenske arhivske kulturne dediščine, nedvomno pomeni velik prispevek, ki ga je pri ohranjanju tovrstne slovenske kulturno-zgodovinske dediščine prispeval Boris Rozman. Pri tem je zlasti potrebno poudariti dejstvo, da mu je uspelo za arhiv pridobiti gradivo nekaterih pomembnih slovenskih književnikov in drugih pomembnih slovenskih osebnosti. Prav tako pa si je prizadeval evidentirati kar največ tovrstnega, za slovensko zgodovino pomembnega gradiva, tudi v tujini, zlasti na Češkem, kamor segajo korenine sokolskega gibanja, ki je bilo zelo zivalino tudi na slovenskem ozemlju.

Kakor je bila arhivistična dejavnost Borisa Rozmana usmerjena na pridobivanje kulturne in zgodovinske dediščine številnih in zelo različnih društev tako je bila tudi njegova znanstveno-raziskovalna dejavnost naravnana na proučevanje tega dela slovenske zgodovine. Zato je razumljivo, da je bil vključen v nekatere arhivistične in zgodovinopisne projekte, ki so preučevali ta del slovenske zgodovine. S tega področja je tudi najbolj številna in vsebinsko bogata bibliografija Borisa Rozmana. Njegovi članki so objavljeni v strokovni arhivistični in zgodovinski literaturi pa tudi v številnih poljudnih revijah in časopisih, kar samo dokazuje Borisovo željo, da se pomembna zgodovinska spoznanja predstavijo kar najširšemu krogu ljudi. Veselje do proučevanja društvenega segmenta slovenske zgodovine ga je vodilo k temu, da je leta 1988 na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani vpisal tretjo stopnjo študija zgodovine.

Kljub številnim dejavnostim, s katerimi se je Boris Rozman poleg službene in arhivistične strokovne dejavnosti ukvarjal, je še vedno imel dovolj energije za tvorno sodelovanje v Zvezi prijateljev mladine Slovenije ter v Zvezi Zgodovinskih društev Slovenije in še posebno v svojem stanovskem Arhivskem društvu Slovenije, zlasti pri tehničnem urejanju pa tudi drugačnem sodelovanju pri društevni reviji Arhivi.

Bibliografija Borisa Rozmana (arhivistika):

1. Zapuščina kartografa Ivana Selana, Kamniški občan XX1, Kamnik 1982, št. 20, str. 9
2. Varstvo arhivskega gradiva, Naš časopis XI, Vrhnika 1983, str. 5
3. Varstvo arhivskega gradiva društev, Arhivsko gradivo-dragoocen dokument, Logaške novice IX, Logatec 1983, št. 5, str. 2
4. Varstvo arhivskega gradiva društev, Kamniški občan XXII, Kamnik 1983, št. 10, str. 6

5. Društva slabo arhivirajo svoja gradiva, Plavalni klub Ljubljana ni izjema, Naša komuna XX, Ljubljana 1983, št. 10-11, str. 8
6. Iz zakladnice Zgodovinskega arhiva Ljubljana, Ilirija prvi športni klub v Sloveniji, Ljubljanski dnevnik 18. 7. 1983
7. Varstvo arhivskega gradiva, Rešeto IV, Ribnica 1983, št. 6, str. 12
8. Arhivsko gradivo društev na območju Zgodovinskega arhiva Ljubljana po letu 1945, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije VI, Ljubljana 1983, št. 1-2, str. 57-59
9. Prevzeli smo fond ZKO Vrhnika, Naš časopis XII, Vrhnika 1984, št. 108, str. 6
10. V razmislek, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije VII, Ljubljana 1984, št. 1-2, str. 52
11. Urejanje, odbiranje, popisovanje in izročanje arhivskega gradiva društev arhivu, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije VII, Ljubljana 1984, št. 1-2, str. 47-51
12. Uredniški odbor glasila ARHIVI (poročilo o delu odbora), Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije, Ljubljana 1984, št. 1-2, str. 80
13. Bomo kdaj znali ceniti arhivsko gradivo društev?, Naš časopis XIII, Vrhnika 1985, št. 1, str. 8
14. Misli ob prevzemu fonda Zveze športnih društev Slovan, Arhivsko gradivo društev, Naša skupnost XXVI, Ljubljana 1985, št. 3, str. 6
15. Varstvo kulturne dediščine, Varstvo arhivskega gradiva društev, glasilo občanov Litije, Litija 1985, št. 2, str. 7
16. Glasilo o društvenem življenju v Logateu, Logaške novice XI, Logatec 1985, št. 3, str. 3
17. Pripravljamo seminar za člane društev, ki delajo z dokumentarnim gradivom, Naš časopis XIII, Vrhnika 1985, št. 121, str. 5
18. Kako cenimo arhivsko gradivo, Logaške novice XI, Logatec 1985, št. 4, str. 3
19. Arhivsko gradivo Zveze kulturnoprosvetnih organizacij, Zgovornost zaprašenih papirjev, Dogovori XII, Ljubljana-Center 1985, št. 7-8, str. 14
20. Mačelovski odnos do gradiva kulturnih društev, Kulturni poročevalci, glasilo ZKOS XVI, Ljubljana 1985, št. 71, str. 27
21. Kaj bo z arhivskim gradivom društev?, Naša skupnost XI, Grosuplje 1985, št. 9, str. 5
22. Varstvo arhivskega gradiva društev, Kulturni poročevalci, glasilo ZKOS XVI, Ljubljana 1985, št. 74-75, str. 42
23. Seminar za člane kulturnih društev, ki delajo z dokumentarnim gradivom je uspel, Kulturni poročevalci, glasilo ZKOS XVI, Ljubljana 1985, št. 74-75, str. 42
24. Arhivsko gradivo zdravstvenih ustanov, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije VIII, Ljubljana 1985 št. 1-2, str. 28-31
25. Poročilo o seminarju za člane društev, ki delajo z dokumentarnim gradivom, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije VIII, Ljubljana 1985, št. 1-2, str. 135
26. Odbiranje, urejanje, popisovanje in izročanje arhivskega gradiva arhivu, Varstvo arhivskega gradiva društev, Priročnik za delo z dokumentarnim in arhivskim gradivom, Ljubljana 1986, str. 52-61
27. Kako pišemo kroniko?, Varstvo arhivskega gradiva društev, Priročnik za delo z dokumentarnim in arhivskim gradivom, Ljubljana 1986, str. 66-68
28. Čebelarke družine slabo arhivirajo arhivsko gradivo, Slovenski čebelar, glasilo čebelarskih organizacij Slovenije LXXXVIII, Ljubljana 1986, št. 2, str. 60
29. Obvestilo o prevzemu arhivskega gradiva, Naša skupnost XII, Grosuplje 1986, št. 4, str. 5
30. Varstvo arhivskega gradiva društev, Kulturni poročevalci, glasilo ZKOS XVII, Ljubljana 1986, št. 76, str. 20
31. Polje na starih fotografijah, Naša Skupnost, Ljubljana 1986, št. 9, str. 7
32. Še nekaj o arhivskem gradivu društev, Naša skupnost, Grosuplje 1986, št. 6, str. 4
33. Zbiranje arhivskega gradiva društev, Škart, arhivski občasnik, Ljubljana 1986, str. 3-6
34. Nekaj virov iz fonda Športnega kluba Ilirija, Škart, arhivski občasnik, Ljubljana 1986, str. 31-32
35. Sokolsko društvo Dolenji Logatec 1908-1941, Notranjski listi III, Cerknica 1986, str. 119-135
36. Kulturna društva občine Grosuplje in njihovo arhivsko gradivo, (Ne)uspešna akcija, Kulturni poročevalci, glasilo ZKOS XVII, Ljubljana 1986, št. 79, str. 23-24
37. Kulturna društva in njihove kronike, Kulturni poročevalci, glasilo ZKOS XVIII, Ljubljana 1987, št. 81-82, str. 24
38. "ZVON" je imel arhivarja, Glasilo občanov, Litija 1987, št. 9, str. 7
39. Valorizacija društev, Arhivi, glasilo arhivskega društva in arhivov Slovenije X, Ljubljana 1987, št. 1-2, str. 57-60
40. Kateremu viru verjeti, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije X, Ljubljana 1987, št. 1-2, str. 87
41. Obisk v Historijskem arhivu Zagreb (poročilo), Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije X, Ljubljana 1987 št. 1-2, str. 108-110
42. Navodila sodelavcem (kot tehnični urednik), Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije, Ljubljana 1987, št. 1-2, str. 126
43. Društva in njihovo arhivsko gradivo, Kamniški občan XXVIII, Kamnik 1988, št. 1, str. 5
44. Arhivi 1-2, Periodika, Književni listi, Delo 19. 5. 1988, str. 7
45. Športni klub Ilirija v Ljubljani do prve svetovne vojne, Zbornik ob devetdesetletnici arhiva, Gradivo in razprave št. 8, Ljubljana 1988, str. 141-148
46. Zgodovinski arhiv 8 (Zbornik ob devetdesetletnici arhiva), Periodika, Književni listi, Delo 22. 12. 1988, str. 16
47. Novo arhivsko gradivo o delovanju društev v Litiji, Glasilo občanov, Litija 1989, št. 6, str. 11
48. Posvetovanje arhivskih delavcev Bosne in Hercegovine 22. in 23. junija 1989, Obvestila Arhiva socialistične republike Slovenije V, Ljubljana 1989, št. 2, str. 18-19

49. Železničarska društva premalo skrbijo za svoje arhivsko gradivo, Nova progna XLIII, Ljubljana 1989, št. 14-15, str. 6
50. Pomen gradiva kulturnih društev, Nekaj misli ob prevzemu gradiva treh pomembnih ljubljanskih društev, Kulturni poročevalec, glasilo ZKOS XIX, Ljubljana 1989, št. 90, str. 23-24
51. Popisovanje zapuščine pesnika in pisatelja Edvarda Kocbeka, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XII, Ljubljana 1989, št. 1-2, str. 59
52. Posvetovanje arhivskih delavcev Bosne in Hercegovine, Bjelašnica 22. in 23. junija 1989 (poročilo), Arhivi, glasilo arhivskega društva in arhivov Slovenije XII, št. 1-2, str. 71
53. Zgodovinski arhiv je bogatejši za dva fonda, Kamniški občan, Kamnik 1990, št. 3, str. 8
54. Arhivi 1-2 (poročilo o publikaciji), Periodika, Književni listi, Delo 8. 3. 1990, str. 16
55. Arhivsko gradivo društev v Ribnici, Rešeto, Ribnica 1990
56. Varovanje arhivskega gradiva ribiških družin, Ribič, glasilo slovenskega ribištva XLIX, št. 9, str. 200
57. Poročilo o delu v praških arhivih, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XIII, Ljubljana 1990, št. 1-2, str. 156-157
58. Zgodovinski krožki na osnovnih šolah in arhivsko gradivo, Arhivi, glasilo arhivskega društva in arhivov Slovenije XIII, Ljubljana 1990, št. 1-2, str. 157
59. Zveza kulturnih organizacij Kranj, Inventar (1953) 1947-1980 (poročilo), Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XIII, Ljubljana 1990, št. 1-2, str. 159-160
60. Zbirka gramofonskih plošč (poročilo), Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XIII, Ljubljana 1990, št. 1-2, str. 160-161
61. Naša zgodovina, Gradivo o Orlih, Naš časopis, Vrhnika 1990
62. Arhivi 1-2 (poročilo), Periodika, Književni listi, Delo 11. 4. 1991, str. 16
63. Gradivo o Orlih, Slovenec 1. 8. 1991, št. 31, str. 4
64. Iz arhivov slovenske športne zgodovine, 80 let Ilirije, Neodvisni dnevnik 2. 9. 1991, št. 238, str. 12
65. Predstavljamo vam arhivsko gradivo nadučitelja in upravitelja Matije Hitija iz Doba pri Domžalah, Slamnik, glasilo občine Domžale XXIX, Domžale 1991, št. 13, str. 5
66. Zbiranje gradiva društev in stiki z ustvarjalci vrstnega gradiva, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XIV, Ljubljana 1991, št. 1-2, str. 63-64
67. Dr. Drago Mušič nam je zapustil svoje arhivsko gradivo, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XIV, Ljubljana 1991, št. 1-2, str. 89-90
68. Arhivska zapuščina nadučitelja (šolskega upravitelja) Matije Hitija iz Doba pri Domžalah, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XIV, Ljubljana 1991, št. 1-2, str. 90-91
69. Poročilo o posvetovanju arhivskih delavcev Bosne in Hercegovine na lgranu od 20.-21. junija 1991, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XIV, Ljubljana 1991, št. 1-2, str. 100
70. Iz naših društvenih arhivov, priložnostne razstave, Nova Gorica (katalog) (oeena in poročilo), Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XIV, Ljubljana 1991, št. 1-2, str. 107
71. Zapuščina Marjana Rožanca, Slovence, kulturna priloga 27. 2. 1992, št. 47, str. 23
72. Marjan Rožanc je že sam uredil svojo dokumentacijo, Pisateljjeva zapuščina, Književni listi, Delo 5. 3. 1992, št. 53, str. 13
73. Velik pomen zapuščine Marjana Rožanca, Naša skupnost XXXIII, Ljubljana 1992, št. 2, str. 6
74. Arhivi XIV (poročilo), Periodika, Književni listi, Delo 28. 5. 1992, št. 121, str. 16
75. Zanimivo je vedeti, Primarij dr. Drago Mušič in njegova zapuščina, Zdravniški vestnik LXI, Ljubljana 1992, št. 5-6, str. 287-288
76. Splošni pregled ustvarjaleev arhivskega gradiva: Društva, Vodnik Zgodovinskega arhiva Ljubljana št. 11, Ljubljana 1992, str. 56-57
77. Zapuščina Edvarda Kocbeka, arhivistovo poročilo, Naši razgledi LXI, Ljubljana 1992, št. 13, str. 417
78. Kaj nam je zapustil Vitomil Zupana?, Dnevnik 22. 8. 1992, št. 224, str. 14
79. Kakšna je zapuščina Vitomila Zupana?, Slovence 26. 8. 1992, št. 196, str. 7
80. Dokumenti iz leta 1868 iz zapuščine Matije Hitija iz Doba pri Domžalah, Zbornik za zgodovino šolstva-šolske kronike, Ljubljana 1992, str. 129-132
81. Marjan Rožanc in njegova zapuščina, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XV, Ljubljana 1992, št. 1-2, str. 73-74
82. Kaj vsebuje zapuščina Vitomila Zupana?, Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XV, Ljubljana 1992, št. 1-2, str. 74-75
83. Razstava Pokrajinskega arhiva Nova Gorica: Ludvik Zorzut (1892-1977), Arhivi, glasilo Arhivskega društva in arhivov Slovenije XV, Ljubljana 1992, št. 1-2, str. 134
84. Arhivi XV, 1-2 (poročilo), Periodika, Književni listi, Delo 4. 3. 1993, str. 16
85. Bogastvo pisateljjeve zapuščine, Pred končnim popisom obsežnega gradiva Vitomila Zupana, Književni listi, Delo 25. 3. 1993, str. 15
86. Sodobni arhivi (poročilo), Periodika, Književni listi, Delo 15. 4. 1993, str. 16
87. Orlovski odsek na Vrhniki, Imate doma kakšno fotografijo, razglednico ali kak drug dokument, ki govori o delovanju ribniškega Orla, Naš časopis, Vrhnika 1993, št. 193, str. 9

Janez Kopač